

Det som krävs för att Lunds Klimatallians ska kunna utveckla sina medlemmars hållbarhetsarbete

MATILDA LANGREITER 2022
MVEK02 EXAMENSARBETE FÖR KANDIDATEXAMEN 15 HP
MILJÖVETENSKAP | LUNDS UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

WWW.CEC.LU.SE
WWW.LU.SE

Lunds universitet

Miljövetenskaplig utbildning
Centrum för miljö- och
klimatforskning
Ekologihuset
223 62 Lund

Det som krävs för att Lunds Klimatallians ska kunna utveckla sina medlemmars hållbarhetsarbete
**Aktiviteter, ämnen och koncept som bidrar till att underlätta för medlemmar hos Lunds Klimatallians att bli
mer hållbara**
Matilda Langreiter
2022

Matilda Langreiter

Examensarbete för kandidatexamen 15 hp, Lunds universitet

Intern handledare: Helen Avery, Centrum för miljö- och klimatvetenskap, Lunds universitet

Extern handledare: Helen Ensegård, Miljöbron och Karl-Erik Grevendahl, Lunds klimatallians

CEC – Centrum för miljö- och klimatforskning

Lunds universitet

Lund 2022

1. Abstract

Lund's Climate Alliance was initiated 2010 by the municipality of Lund, in southern Sweden, to support local climate adaptation and mitigation efforts. The purpose of this paper is to investigate what each member of Lund's Climate Alliance believes will be necessary to realize sustainability goals particular to their organization in the future. The study thereby points to new topics, activities, and concepts that can help the Climate Alliance better support members to achieve sustainability aims. On a wider scale, the study highlights the knowledge deficit experienced by local businesses in relation to sustainability transition pathways in their sectors. For the members of Lund's Climate Alliance to address the issues that result from sustainability driven efforts, clear communication regarding long-term goals and processes is crucial. This study was conducted with a survey in November 2021, answered by 12 of the 26 members of Lund's Climate Alliance. Survey questions aimed to shed light on the members' conditions and needs to engage in sustainability transition, as well as their experience and expectations from the Climate Alliance. The members who contributed to this study work within a wide spectrum of industries, including production, facilities, energy, the public sector, non-profit organizations, IT, and research and development. Results suggest that the members of Lund's Climate Alliance who contributed to the study experienced a positive effect from their position as a member of the organization. The results indicate that the most positive effect was to be a part of a communicating network which is made of the members within the organization. They also show that in order to develop better communication within the network the members desire to work with more engaging activities and including projects. Furthermore, some members would like to be more educated within sustainability issues and one member suggested a theme-like concept which would create deeper discussions and conclusions regarding the issues and solutions of sustainability within their companies. Survey respondents believe that market and regulatory changes will necessitate adjustment in their sectors within the near future, but planning was difficult due to uncertainty concerning timelines and concrete implications for their sector. In conclusion, Lund's Climate Alliance could help their members to become more sustainable by more focus in the meetings and selecting topics that address the knowledge deficit of the industries within the organization to become sustainable.

2. Sammanfattning

Lunds Klimatallians har ambitioner att hjälpa sina medlemmar arbeta mot en hållbar utveckling och letar efter nya metoder för att förbättra sin insats. Lunds Klimatallians är en organisation som startades i initiativ av Lund Kommuns miljöstrategiska enhet i syfte att bidra till Sveriges genomförande av FN:s klimatmål. Målen ska leda världen mot en hållbar utveckling men i dagsläget finns hållbarhetsutmaningar inom fler samhällsområden över hela världen. Exempelvis utmanas energiförsörjning med; utarmning av naturresurser, luftföroreningar, utsläpp av växthusgaser samt osäkerheter av kort- och långsiktig säker tillförsel. Det finns därmed stort behov av effektiv kommunikation mellan lokala verksamheter som säkerställer naturresurser, motverkar luftföroreningar, sänker utsläpp samt försäkrar en långsiktig säker tillförsel. Lunds Klimatallians består av lokala verksamheter vilka utgör en variation av branscher. Dessa skapar ett nätverk för samarbete kring hur behoven ska bemötas. Struktur och innehållet av dessa möten skapar en möjlighet för verksamheterna att bli mer hållbara. Den här studien undersöker därmed hur Lunds Klimatallians kan utveckla sitt arbete för att i sin tur hjälpa medlemmarna i Lunds Klimatallians att arbeta mot hållbar utveckling i syfte att uppnå FN:s klimatmål.

Studien består av en enkät som skickats ut till medlemmar i Lunds Klimatallians. Anledningen är att tidigare studier visar att verksamhetsutövare själva måste uttrycka vad de saknar för att genomgå en hållbar omställning i syfte att hitta effektiva lösningar på hållbarhetsproblem. Resultatet av enkäten ställs mot tidigare studier av hållbarhetsarbete i diskussionsdelen av studien. Diskussionen antyder konflikter i att förhålla sig till befintliga system och möjligheten till att skapa nya. Mer utbildning och information av hållbarhetsutmaningar kan presentera samhällsproblem och innovativa lösningar vilket kan hjälpa verksamheters hållbarhetsarbete, det uppmanas därmed ett förhållningssätt till befintligt system. Samtidigt behöver presenterade hjälpmedel inte nödvändigtvis vara effektiva lösningar i förhållande till verksamheternas praktiska behov samt resulterande klimatpåverkan.

Viktiga slutsatser av vad som krävs för att Lunds Klimatallians ska kunna utveckla sina medlemmars hållbarhetsarbete är: kommunikation som antar perspektiv där hållbar omställning är möjligt, arbetsformer som kan resultera i frivilliga överenskommelser, utbildning som höjer intresse av globala problem, en centrerad kommunikation av gemensamma hållbarhetsproblem, fler interaktiva aktiviteter, uppmärksammande av teknik och system innovation, nisch hantering, industriell symbios samt forskare som deltar i medlemmarnas workshops.

Målet med studien är att verksamheter i Lunds Klimatallians ska förbättra sitt hållbarhetsarbete för att bidra till bemötandet av FN:s klimatmål vilka i sin tur ska förbättra människohälsan i samtliga områden. Studien är därmed av större samhällsrelevans. Förhoppningen är även att det här arbetet kan indikera vilka faktorer som är viktiga inom innovativa nätverk i allmänhet för att vidare uppmana hållbaromställning på nationell nivå.

Innehållsförteckning

1. Abstract.....	3
2. Sammanfattning	4
3. Introduktion	7
3.1 Lunds Klimatallians.....	7
3.2 Sveriges miljölagstiftning	7
3.3 Sveriges miljölagstiftning är påverkad av EU-rätten.....	8
3.4 Sveriges hållbarhetsarbete har präglats av FN (Förenta Nationerna).....	8
3.5 Bemötande av hållbar utveckling	8
3.6 Hållbarhetsproblem	9
3.7 Ansatser till hur ett hållbart samhälle ska uppnås	9
3.8 Det behövs nya perspektiv för att genomgå en hållbar omställning	10
3.9 Syfte med studien	11
3.9.1 Avgränsning i studien	11
4. Material och metod.....	12
4.1 Material	12
4.2 Metod	12
4.4 Analys av kvalitativ mätning visar karaktärsdrag.....	12
4.5 Etiska riktlinjer	13
5. Resultat	14
5.1 Resultatredovisning	14
5.2 Respondenter	14
5.3 Varför är ett klimatnätverk viktigt för medlemmarna i Lunds Klimatallians?	15
5.4 Koncept och aktiviteter som kan bidra till att underlätta för medlemmar i Lunds Klimatallians att bli mer hållbara	16

5.5 Ämnen som kan hjälpa medlemmarna i Lunds Klimatallians att utveckla sitt hållbarhetsarbete ..	17
5.6 Ämnen inom förändringar i lagskrift, behov och ekonomiska villkor som kan bidra till att underlätta för medlemmarna i Lunds Klimatallians att bli mer hållbara	18
5.7 Ämnen som verksamheter saknar (under de närmaste 3 åren) för att kunna genomgå en hållbar omställning.....	19
5.8 Verksamheters i Lunds Klimatallians strategier (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning.....	20
6. Diskussion.....	21
6.1 Diskussion om ett lågt antal respondenter	21
6.2 Kommunikationen i Lunds Klimatallians behöver utvecklas.....	21
6.3 Aktiviteter som kan bidra till att underlätta för medlemmar i Lunds Klimatallians att kommunicera	22
6.4 Ämnen som kan hjälpa medlemmar i Lunds Klimatallians med att utveckla sitt hållbarhetsarbete	23
6.5 Ämnen inom förändringar i lagskrift, behov och ekonomiska villkor som kan bidra till att underlätta för medlemmar i Lunds Klimatallians att bli mer hållbara	23
6.6 Ämnen angående vad verksamheterna saknar (under de närmaste 3 åren) för att kunna genomgå en hållbar omställning.....	23
6.7 Verksamheters strategier (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning	24
6.8 Det behövs fler studier.....	25
7. Slutsats	25
8. Tack	27
9. Referenser	28
9.1 Statliga dokument	28
9.2 Internet och litteratur.....	28
10. Bilaga.....	31

3. Introduktion

3.1 Lunds Klimatallians

Den här uppsatsen undersöker hur Lunds Klimatallians kan utveckla sitt arbete vilket består av att skapa kommunikativa möten kring hållbar utveckling mellan sina medlemmar. Medlemmarna består av 26 lokala verksamheter i Lund som i sin tur ingår i olika sektorer. I rapporten ”Framgångar i klimatarbetet” har 15 medlemmar beskrivit utvecklingen av sitt hållbarhetsarbete under 2020. Några exempel på insatser som medlemmar har utfört är; skapat möjlighet för sina anställda att använda eltjänstecyklar för att undvika kollektivtrafikresor, klimatkompensationer, minskat antalet körda km i förhållande till auktionsomsättning med 42 procent, nytt mer hållbart koncept för sortering och stöttat energirelaterade innovationer som minskar koldioxidutsläpp. (Lunds Klimatallians, 2022)

Lunds Klimatallians är ett fristående klimatnätverk vars arbete bedrivs i en föreningsliknande organisation. Den startades på initiativ av Lund kommuns miljöstrategiska enhet 2010 i syfte att skapa en samverkan mellan verksamheter i Lund kring arbetet för hållbar utveckling samt i ett bredare samhällsperspektiv bidra till att Sverige uppnår FN:s klimatmål. Lunds kommun kan inte styra över hur verksamheter arbetar med hållbarhet, men de kan aktivt bidra med sin kompetens och presentera sina planer och på så sätt inspirera och engagera företagen. Kommunens hållbarhetsstrategier kan inte rakt av implementeras i företagen, men kan vara en förebild. En kommun drivs på ett annat sätt än ett privat företag och varje företag är unikt med sina mål och sin kultur. En samverkan inom en kommun är ett bra sätt att skapa nya mål samt att gemensamt arbeta för att de genomförs. (K-E. Grevendahl, personlig kommunikation, 2022, 4 januari)

Lunds Klimatallians träffas minst fyra gånger om året på nätverksträffar samt har ett trevligt julmingel i december, oftast på internationella Miljöinstitutet. Under nätverksträffarna sker olika saker; sakkunniga föreläsare håller föredrag i diverse hållbarhets ämnen och i mån av tid presenterar medlemmar sina utmaningar samt berättar om vilka projekt de satsar på eller händelser i sin verksamhet. (K-E. Grevendahl, personlig kommunikation, 2022, 4 januari)

3.2 Sveriges miljölagstiftning

Miljörätten är ett juridiskt område som omfattar Sveriges regler och tillämpning av regler som relaterar till den yttre miljön där den yttre miljön innefattar människors omgivning såsom naturen eller bebyggelser. Syftet med Sveriges miljölagstiftning är att sätta upp samt underbygga nya miljömål. (NOTISUM, 2022) Det finns tack vare miljörätten ett juridiskt underlag för verksamheter att arbeta mot miljömål. Enligt Jagers & Matti (2020) kan en målstyrning vara mer effektivt eftersom det undviker detaljstyrning vilket innebär att myndigheter styr med skarpare och mer specifika krav och det i sin tur skulle vara svårt att utföra då myndigheter saknar insikt om lokala villkor (s.243–256). Samtidigt, enligt Emmelin & Cherp (2015) så kan det finnas svårigheter att kommunicera oprecisa och suddiga mål såsom miljömålen. Målstyrning kan även tappa sin effekt om det finns en åtskillnad i beslutsfattare och person på politikens utflödessida som ska se till att beslutet genomförs i verksamheter. Anledningen är att det som implementeras inte försäkras att syftet till beslutet bemöts. I de fall de aktörer som ska införa utvecklingen inte är engagerade i den specifika frågan kanske inget implementeras. (Emmelin & Cherp, 2015, ss. 195–197)

Sveriges miljölagstiftning består i huvudsak av miljöbalken vilket är en ramlag som trädde i kraft 1 januari 1999 med syfte att säkerställa hållbar utveckling (Naturvårdsverket, 2022). Miljöbalken innehåller olika bestämmelser för att uppfylla sitt syfte såsom; allmänna hänsynsregler, grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, miljöbedömningar, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, avfall, tillsyn, avgifter, straffbestämmelser och förverkande och miljöstraffavgifter (SFS 1998:808). Enligt balken ska verksamhetsutövare besitta tillräckligt med

kunskap för att uppfylla miljöbalkens krav samt visa att det finns ett arbete för att minska miljöpåverkan från sin verksamhet (Iagpunkten, 2022).

3.3 Sveriges miljölagstiftning är påverkad av EU-rätten

Lagstiftningen kring miljön i Sverige är principbaserad och påverkad av EU-rätten (Europeiska Unionen). Grundläggande principer av EU-rätten är; hållbar utveckling, försiktighetsprincipen, legalitetsprincipen, subsidiaritetsprincipen, proportionalitetsprincipen, förorenaren betalar samt principen om EU-rättens företräde vilket betyder att EU-rätten står över svenskrätt. EU-direktiv ska införlivas i miljöbalken och det gör dessa grundläggande internationella miljöprinciper rättsligt bindande. (NOTISUM, 2022) Sveriges verksamheter har därmed en internationell skyldighet att arbeta med hållbar utveckling. I syfte att verksamheter ska nå en hållbar omställning så har EU tagit fram diverse styrmedel såsom; "EU taxonomin" (European Commission, 2021) "fit for 55" (European Council, 2021) samt har EU även ett kommande regelverk om hållbarhetsrapportering (Svenskt Näringsliv, 2022).

3.4 Sveriges hållbarhetsarbete har präglats av FN (Förenta Nationerna)

Sveriges strategier och insatser för bemötande av miljö- och utvecklingsproblem har präglats av medlemskapet i FN (Förenta Nationerna). FN-kommissionen för miljö och utveckling, även kallad Brundtlandkommissionen lanserade en rapport 1987. Centralt i rapporten är ett långsiktigt utvecklingsperspektiv med hållbar utveckling och i rapporten presenteras definitionen av hållbar utveckling för första gången som "En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". (Regeringskansliet, 2022) Definitionen innehåller ett etiskt ställningstagande men ger inte något konkret svar på vad hållbar utveckling innebär för verksamhetsutövare. Enligt Regeringskansliet (2022) är rapporten inte rättsligt bindande men väckte ett intresse av svenskt hållbarhetsarbete.

Sveriges syn på världens miljö och utvecklingsproblem utvecklades vidare av FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio 1992. Konferensen resulterade i ett flertal dokument, Riodeklarationerna, där hållbar utveckling fick en betydelsefull rang med syfte att motverka natur- och miljöförstöring samt fattigdom. Konventionen har en fortsatt moralisk styrka men är inte juridiskt bindande. (Boverket, 2020)

FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) och dess Kyotoprotokoll är den enda internationella ramen för att bekämpa klimatförändringarna. I enlighet med Kyotoprotokollet krävs att de industrialiserade länderna ska minska utsläppen av sex växthusgaser (koldioxid, metan, kväveoxid, fluorkolväten, perfluorkarbonater och svavelhexafluorid) med i genomsnitt 5,2% under 1990 års nivåer under första åtagandeperioden från 2008 till 2012. Åtagandet är rättsligt bindande då Kyotoprotokollet trädde i kraft 2005. (Klimatfakta, 2021)

Sverige utvecklar sitt hållbarhetsarbete tillsammans med FN 2015, då FN:s medlemsländer antog Agenda 2030. Agendan medför 17 globala mål för hållbar utveckling. Syftet med agendan är att tillfredsställa mänskliga behov genom att; bemöta fattigdom och hunger, förverkliga mänskliga rättigheter för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för kvinnor samt säkerställa ett skydd för planeten och naturresurser. (Regeringskansliet, 2022) Agendan är inte juridiskt bindande utan en deklARATION och frivilligt åtagande (FN-förbundet, 2022).

Det första universella juridiskt bindande avtalet för att minska utsläppen av växthusgaser antogs vid Klimatkonferensen i Paris 2015. Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som trädde i kraft 2016. Några av de viktigaste punkterna var att hålla den globala uppvärmningen långt under 2 °C och sträva efter att begränsa den till 1,5 °C, öka ambitionerna efterhand samt ge stöd från industrialiserade länder till utvecklingsländer. (Naturvårdsverket, 2022)

3.5 Bemötande av hållbar utveckling

Enligt Andrews (1998) bör åtgärder för hållbar utveckling vara frivilliga både av principiella och praktiska skäl. Statens roll är att skapa en ram för hur miljön ska prioriteras men det är inte praktiskt för

staten att lagstifta om hur företag ska organisera sin inre drift. (s.177) Arbete för hållbar omställning implementeras därav mest effektivt om verksamhetsutövare själva får uttrycka hur de ska bemöta hållbarhetsutmaningar. Jagers & Matti (2020) uttrycker; utan acceptans av berörda aktörer förväntas implementering- och effektivitetsproblem (s.46). Då ett beslut ifrån politikens inflödessida inte bemöter företagares intressen kan beslutet tappa relevans samt förstöra en politisk tillit från de personer som påverkas mest av beslutet. Enligt Olsson (2005) krävs det i stället dialog och frivilliga överenskommelser som arbetsmetod av verksamhetsutövare för att genomgå en hållbar omställning (s.22). Det behövs även enligt Hallgren & Ljung (2011) förändrade förutsättningar för de samtal som leder människor till beslut till förändrad teknik för resursanvändning och handlingsgrundande perspektiv som ligger till grund för beslut (s.22).

Det finns samtidigt kritiker till frivilliga tillvägagångssätt för bemötande av miljöproblem. Andrews (1998) skriver, frivilligt bemötande av miljöskydd är inte nya i historien men har inte blivit vanligt förekommande förens i senare tid. Självreglering har fram till senare tid inte varit effektiv i att minska miljöfarliga föroreningar. Historien lägger därmed en större tyngd på förespråkare för frivilliga bemötanden av miljöproblem. (s. 179)

Förslag om miljömässig självreglering kommer i olika former. Primärt är ett upplyst egenintresse då kund eller leverantör kräver krav på värdekedjan. Andra former är; miljöledningssystem, sektoriella riktlinjer och överenskommelser samt att intresset är förstärkt av statligt incitament såsom förhållningssätt, krav på offentlig rapportering, utsläppsrättskostnader för regleringsprocessen eller befrielse från dessa kostnader i utbyte mot överlägsna prestationer, subventioner, föreningssskatter eller straffrättsliga påföljder (Andrews, 1998, s. 179) Samtliga former urskiljs i Sveriges miljö rätt, internationella åtaganden samt nationella hållbarhetsarbeten (lagpunkten, 2022).

3.6 Hållbarhetsproblem

I dagsläget finns hållbarhetsutmaningar inom fler samhällsområden över hela världen. Energiförsörjning utmanas med; utarmning av naturresurser, luftföroreningar, utsläpp av växthusgaser samt osäkerheter av kort- och långsiktig säker tillförsel. Andra sektorer måste hantera liknande utmaningar. För att bemöta hållbarhetsutmaningar behöver samhället genomgå en grundläggande övergång till att vara hållbar, en hållbar omställning. (Markard m.fl., 2012)

Enligt Markard m.fl., (2012) är de flesta utmaningarna miljömässiga och sociala problem men det befintliga infrastruktursystemet möts av enorma ekonomiska behov av förnyelse och utbyggnad. (ss. 955–967) Enligt Olsson (2005) är hållbar utveckling mångdimensionellt med intern komplexitet där avvägning för ekologiska- sociala- och ekonomiska värden balanseras (s.13).

Alla människor påverkas av hållbarhetsproblem men mest drabbas de i fattiga länder och i synnerhet kvinnor och flickor. De är direktberoende av naturresurser och har svårare att anpassa sig till nya förhållanden. (Naturskyddsföreningen, 2021)

3.7 Ansatser till hur ett hållbart samhälle ska uppnås

Fyra ramverk förklarar hur övergången ska gå till; övergångshantering, strategisk nisch hantering, flernivåperspektivet och tekniska innovationssystem. Övergångshantering innebär en föreställning av befintliga sektorer som komplexa adaptiva samhällssystem samt att ledningen är reflexiv och en evolutionär styrningsprocess. Det kombinerar arbetet med tekniska övergångar med komplex systemteori och styrningens tillvägagångssätt. (Markard m.fl., 2012)

Den fjärde nederländska nationella miljöpolitiska planen (NMP4) antog 2001 en miljöpolitisk plan av övergångshantering och fokuserar på systeminnovation inom viktiga samhällsområden såsom energi. Den framhäver att ihållande miljöproblem inte kan lösas genom att intensifiera nuvarande politik. Det som krävs för en hållbar samhällsutveckling är specifika stimulansåtgärder för att främja systeminnovation och ny teknik. (Caniëls & Romijn, 2008) Nederländerna letar vidare efter ledtrådar till hur man kan främja radikala innovationer på systemnivå (Kern & Smith, 2008).

Den brittiska regeringens metod för innovation som främjar hållbar utveckling är att skapa strategisk nisch hantering, en ny utvecklad metod designad för systemövergångar med syfte att underlätta införandet och spridningen av ny hållbar teknologi genom sociala experiment. Den utgår från att det inte saknas ny teknik utan en metod till hur den nya tekniken introduceras på marknaden. Metoden fungerar genom att skyddade utrymmen såsom; specifika marknader eller domäner där radikala innovationer kan utvecklas utan att vara subjekt till påtryckningar av befintlig regim. Nischerna utvecklas på gräsrotsnivå av; innovativa nätverk, organisationer som leder botten-up lösningar för hållbar utveckling och skapar lösningar som svarar mot den lokala situationen samt intressen och värderingar hos inblandade (Monaghan, 2009). Enligt Geels & Schot (2008) saknas det en efterfrågan på marknaden för radikala teknologier, eftersom funktionerna inte är tydligt formulerade samt att användare är omedvetna om teknikens potential. Marknader, användarpreferenser och användarkompetenser kan därför behöva samkonstrueras med ny teknik.

Flernivåperspektivet bygger på samspel av dynamik, nischer, regimer och landskap. Landskapsfaktorer kan sätta press på befintliga regimer och öppna fönster för möjligheter till nischer att slå igenom och bidrar till grundläggande förändringar i sociotekniska regimer. (Markard m.fl., 2012). Enligt Vogel & Næss (2012) behövs det byggnader och transporter som är i linje med hållbarhetsmålen stärkas medan de som inte är det bör begränsas aktivt och minskas.

Hållbar omställning innebär en grundläggande förändring i sociotekniska system. Sociotekniska system integrerar diverse samhällstjänster genom sektorer såsom; energiförsörjning, vattenförsörjning eller transport. Systemen består av aktörer och institutioner såväl som materiella produkter och kunskap. Övergången innebär därmed förändring av de medel som sektorerna består av; teknik, material, organisationer, politik, ekonomi samt sociokultur. Övergången skapar nya; produkter, tjänster, affärsmodeller, organisationer, strukturer samt konsumenters uppfattningar om vad som utgör en tjänst (Markard m.fl., 2012).

En studie av Azevedo m.fl., (2021) visar att övergången till dessa faktorer bygger på den ekonomiska sektorn. De förklarar att en IS (industriell symbios) beskriver hur nätverk av olika organisationer kan möjliggöra miljövänlig innovation. Affärsmodellen återskapar ett ekosystem där aktörer aktivt delar resurser och avfall. De största barriärerna är tekniska, sociala, mellanhänder och geografiska dimensioner. Mellanhänder och sociala barriärer skapas mest av intressekonflikter och brist på förtroende. I teknologin finns en brist av lämplig investering och integrationsproblem. Distans är den viktigaste geografiska barriären. Möjliggörare är att oavsett styrelsenivå bör ramverket fokusera på strategiska investeringar, främja regleringsinstrument, främja incitament och öka medvetenheten om IS. De verksamheter som använder IS uppnår ekonomiska, miljömässiga och sociala fördelar där de exempelvis kan minska driftkostnader, sänka skatter, skapa arbetstillfällen samt minska koldioxidutsläpp.

Tekniska innovationssystem (TIS) handlar om framväxten av nya teknologier samt institutionella och organisatoriska förändringar som behöver gå hand i hand med teknikutveckling. Systematiskt samspel mellan företag och andra aktörer under institutionell infrastruktur är den väsentliga drivkraften bakom generering, drivkraft och utnyttjande av teknologisk innovation. (Markard m.fl., 2021)

3.8 Det behövs nya perspektiv för att genomgå en hållbar omställning

Det finns tre ordningar som förklarar varför en grundläggande övergång behövs. En förändring av första ordningen sker inom befintliga tankesätt och syftar till att göra saker bättre inom den befintliga logiken. Första ordningen kan exemplifieras i beteendemässiga termer: en person som har en mardröm kan göra många saker i sin dröm; springa, gömma sig, slåss eller skrika. Ingen omväxling mellan något av dessa beteenden skulle avsluta en mardröm eftersom förändringen sker i samma system. Enda vägen ut innebär ett nytt tillstånd med en ny uppfattning om fenomenets existens. Det innebär att personen måste gå från att drömma till att vakna, det kallas för en förändring av andra ordningen. Endast perspektiv av andraordningen kan leda till en fungerande lösning (Fisch m.fl., 1974). För att understryka svårigheten att utmana dominerande tankesätt, lade Bartunek & Moch (1987) till begreppet tredje ordningen, detta avser utvecklingen av de berörda personernas kapacitet att reflektera över den plan som ligger till grund för

systemet som de själva är en del av. Lösning hittas som ett resultat av att undersöka antaganden om situationen, vidare krävs det förståelse för att regler endast är verkliga i den utsträckning som människor har skapat och accepterat dem, och att det går att ändra dem. En förändring av system där; instrument, processer eller strukturer läggs till eller justeras utan att ändra de angivna referensramarna, anses vara otillräcklig. (Biesbroek m.fl., 2017) Ofta försummas att trofasthet och förändring måste betraktas tillsammans trots att de är motsatta i naturen eftersom uppfattning och tanke är relativ med en jämförande kontrast (Fisch m.fl., 1974).

3.9 Syfte med studien

Syftet med den här studien är att:

- Vägleda Lunds Klimatallians till hur de kan utveckla sitt arbete
- Lyfta förutsättningar och behov hos medlemmar i Lunds Klimatallians för att genomgå en hållbar omställning
- I ett bredare perspektiv, lyfta vilka behov lokala verksamheter i Lund uttrycker att de behöver för att genomgå en hållbar omställning för att vidare indikera vad som krävs för att motverka miljöproblem och arbeta mot en hållbar samhällsutveckling

3.9.1 Avgränsning i studien

Studien undersöker inte verksamheter i Lunds Klimatallians faktiska klimatpåverkan eller huruvida medlemmarnas hållbarhetsarbeten bidrar till en hållbar utveckling. Studien analyserar endast de svar som medlemmarna anger vilka upplyser tydliga karaktärsdrag.

4. Material och metod

4.1 Material

Studien baseras på empiriskt material innehållande en internetbaserad enkät. Fördelen med en webbenkät är enligt Trost & Hultåker (2016) bra då mejladresser finns tillgängliga eftersom de är kostnadseffektiva (s.135). Eftersom mejladresser fanns tillgängliga användes mejladresser som kontaktform. Enkäten utfördes via ”Google forms” vilket är ett enkätverktyg i Google som Lunds universitet erbjuder sina studenter gratis.

Intervjuer hölls på telefon. En respondent kunde inte öppna enkätverktyget ”google forms” därav hölls en strukturerad intervju på telefon 2021-12-03 klockan 10.10–10.50. För att få mer information till Lunds Klimatallians bakgrund så hölls en intervju via telefon för att utveckla bakgrund till studien 2022-01-04 klockan 14 -14.16.

4.2 Metod

Utförandet av enkäten är en viktig del av arbetet eftersom den utgör studiens grundpelare. Vid utförande av enkät är det viktigt med välformulerade frågor som är relevanta för studien och accepteras av respondenter, samt är det viktigt att utforma frågor så att de uppfattas lika av olika personer (Bell & Waters, 2016, s.170). Enkätutformningen är med hänsyn till sin betydelse noggrant utförd. Det är enligt Bell & Waters (2016) essentiellt att pröva enkäten på försökspersoner för att förstå om frågorna går att förstå samt hur lång tid det tar att svara på frågorna (s.170–181). Enkäten skickades med den anledningen inledningsvis ut till bekanta samt handledare för att kontrollera att enkätprogrammet gav möjlighet att svara på frågorna. Bekanta och handledare testade även att frågorna var lämpliga för att se att de svar som skulle kunna anges går att använda i studien. Enkäten bestod av 10 frågor varav de 4 första frågorna handlade om deltagande. Enkäten bestod sedan av 2 frågor om hållbar utveckling och 4 frågor om hållbar omställning, där alla var öppna frågor (bilaga 1). Enkäten ska slutligen ge svar på frågeställningarna.

Enkäten mejlades sedan till Lunds Klimatallians medlemmar. Mejlet skickades till en person per verksamhet för att endast en från varje verksamhet skulle svara på frågorna. Tillsammans med enkäten följde det med ett meddelande om enkätens syfte. Meddelandet om enkätens syfte skickades för att skapa förtroende hos respondenterna genom att upplysa om vad de ger sitt samtycke till. Bell & Waters (2016) bekräftar att ett följebrev med enkäten är betydelsefullt då respondenten får insikt om studiens och enkätens ändamål samt respondentens rättigheter och ens egna skyldigheter. Följebrevet bör även berätta vad som kommer ske med resultatet och vem som kommer kunna se enkäterna. (s.183) I mejlet fanns det även en bilaga som innehöll hur behandlingen av personuppgifter kommer att ske av etiska skäl. Mejlet skickades ut 2021-11-19 och hölls öppen fram till 2021-12-10. Medlemmarna hade därmed 16 arbetsdagar på sig att besvara enkäten med syftet att motverka en upplevd tidsbrist till deltagandet. För att inte riskera att mejlet missades av någon så skickades ett påminnelsemejl ut den 2021-12-01. Telefonintervjun med den medlem som inte kunde svara via Google forms var strukturerad likt enkätens innehåll för att svaren på frågorna skulle kunna användas på samma sätt som de svaren som har samlats in från enkäten.

Det var 12 medlemmar som besvarade frågorna. De svar som visar karaktärsdrag presenteras med hjälp av tabeller i resultatdelen av studien. Efter tabellerna presenteras intressanta svar som har samlats in av enkäten i citatform samt en förklaring till hur svaret har tolkats. Karaktärskategorier skapades när svaren analyserades för att resultatet ska möjligt att hantera.

4.3 Analys av kvalitativ mätning visar karaktärsdrag

I studien används en kvalitativ metod i stället för en kvantitativ metod. En kvalitativ- och en kvantitativ metod kan skiljas i olika avseenden. Kvalitativa data handlar om subjektiva intryck jämfört med

kvantitativa data som är objektiv (Starrin & Svensson, 2001 s.20). Den här studien har en subjektiv karaktär eftersom den består av tankegångar från medlemmar i Lunds Klimatallians.

Till skillnad från kvantitativ mätning så analyserar kvalitativa metoder karaktärsdrag. Enligt Bell & Waters (2016) ska enkäter tänkas visa likheter, skillnader, grupperingar eller mönster (s.243). Den kvalitativa analysen fungerar i den här studien eftersom målet med enkäten är att upptäcka medlemmarnas gemensamma uppfattningar av problem vid deras verksamheters förmåga att genomgå en hållbar omställning för att vidare ge upphov till tänkbara lösningar som Lunds Klimatallians kan bidra med. Enligt Starrin & Svensson (2001) kräver den kvalitativa analysen att interaktionen mellan element kan ge upphov till någonting nytt (s.26).

4.4 Etiska riktlinjer

Den här studien har följt en bra forskningssed vilket baseras på grundläggande principer i syfte att skapa integritet samt motverka praktiska, etiska och intellektuella problem förenade med forskning. Principerna är; tillförlitlighet i att säkerställa forskningskvalitet, ärlighet i fråga om att utveckla, genomföra, granska samt rapporter och informera om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt, respekt för kollegor, forskningsdeltagare, samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö samt ansvarighet för forskning från ide till publicering för utbildning, tillsyn, mentorskap samt vidare konsekvenser. (Vetenskapsrådet, 2022).

5. Resultat

5.1 Resultatredovisning

I detta avsnitt av uppsatsen presenteras studiens resultat. Resultaten består av materialet som samlats in av enkätens del 2. Resultatet från del 1 presenteras inte eftersom den delen endast innehåller frågor om respondentens deltagande. Del 1 fungerar därför endast som en förutsättning för att svaren i del 2 får presenteras i den här studien. I resultaten presenteras de 3 svars-kategorier som upprepats av flest respondenter med anledningen att det visar ett karaktärsdrag och en gemensam uppfattning. I resultatdel 5.7 presenteras 4 svars-kategorier eftersom lika många respondenter har upprepat det tredje och fjärde svaret av svars kategorierna. Svaren presenteras i tabellerna 1–6. I tabellerna visas respondenternas verksamhetstyp, de tre mest upprepade svars-kategorierna samt hur många respondenter som har svarat respektive svars-kategori. En respondent kan ha angett; inget, ett eller fler svar utav de svars-kategorier som presenteras i resultatet. Syftet med resultaten är inte att visa kvantitativa svars skillnader utan att lyfta respondenternas åsikter. Med den anledningen har inga grafer genomförts på resultatet. Med samma anledning så visas 3–6 svars exempel från respondenternas under tabellerna 1-6, för att skapa ett djup och förståelse till respondenternas tankegångar. Antal exempel är beroende av huruvida svaren i enkäten besvarar syftet med studien samt ger en ökad förståelse till respondenternas åsikter. Under varje svars exempel visas vilken kategori som exemplet har tolkats som med anledning att visa hur respondenternas svar har tolkats. Exempel på hur svaren har tolkats ska även visa hur vissa svar är lätta att dela in i överskådliga kategorier medan andra svar skulle kunna tolkas som att de kan ingå i andra kategorier. En respondent som inte har svarat en utav kategorierna kan fortfarande ingå i den kategorin som deras svar inte har delats in i med anledning att svaret har misstolkats. Eftersom enkätfrågorna har besvarats i en öppen text så kan en respondent även ingå i andra svars-kategorier som de inte tänkte på när de besvarade frågorna. Resultatet som presenteras ska därför betraktas som en fingervisning av vilka ämnen, koncept och aktiviteter som är lämpliga utefter respondenternas svar. Resultatet av studien presenteras med en enkätfråga i taget.

5.2 Respondenter

Respondenterna är 12 stycken medlemmar i Lunds Klimatallians uppdelade i verksamhetstyper varav 3 respondenter ingår i “Forskning och undervisning”, 3 respondenter ingår i “Produktion”, 1 respondent ingår i “Offentlig verksamhet”, 1 respondent ingår i “Ideell förening”, 1 respondent ingår i “IT”, 1 respondent ingår i “Energi” och 2 respondenter ingår i “Fastigheter”.

5.3 Varför är ett klimatnätverk viktigt för medlemmarna i Lunds Klimatallians?

Tabell 1. Avseenden som Lunds Klimatallians har hjälpt verksamheterna att arbeta mot en hållbar omställning. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat "Ta del av kunskap", "Kontakt nät" samt "kunddialog".

I vilket avseende har Lunds Klimatallians hjälpt er verksamhet att arbeta mot en hållbar utveckling?			
Verksamheter	Ta del av kunskap	Kontakt nät	Kunddialog
Forskning och undervisning	3/3	3/3	2/3
Produktion		1/3	
Offentlig verksamhet		1/1	1/1
Ideell förening	1/1	1/1	1/1
IT			
Energi		1/1	1/1
Fastigheter	1/2		

Tabell 1 visar att 7 av respondenterna har fått hjälp utav Lunds Klimatallians genom att de fått ta del utav ett kontaktnät, 5 av respondenterna har fått hjälp utav Lunds Klimatallians genom att de fått ta del av kunskap och 5 av respondenterna har fått hjälp av Lunds Klimatallians genom att få ta del av en kunddialog.

Exempel 1

Svar: "Lunds Klimatallians är ett viktigt nätverk för att synas för verksamheter som kan behöva vår hjälp. Dessutom är det viktigt att vi ständigt håller oss uppdaterade kring ämnesområden kopplat till hållbarhet och hållbar utveckling. Därför är blandningen av aktörer som kommer på Klimatalliansens aktiviteter viktigt för att knyta kontakter med nya aktörer men även för att få tillgång till ny forskning och information om andra verksamheters utveckling och hållbarhetsarbete"

-Ideell förening

Tolkning: "Ta del av kunskap", "Kontakt nät" och "Kunddialog".

Exempel 2

Svar: "Nya kontakter genom nätverket, exempel för hållbarhetsarbete från andra företag och organisationer" *-Forskning och undervisning*

Tolkning: "Ta del av kunskap" och "Kontakt nät"

Exempel 3

Svar: "Kontakt nät" *-Produktion*

Tolkning "Kontakt nät"

Exempel 4

Svar: "Det är ett tillfälle för oss att träffa andra aktörer och förstå vad våra kunder vill ha" *-Energi*

Tolkning: "Kontakt nät" och "Kunddialog"

5.4 Koncept och aktiviteter som kan bidra till att underlätta för medlemmar i Lunds Klimatallians att bli mer hållbara

Tabell 2. Hur Lunds Klimatallians (inom de närmaste 3 åren) ytterligare kan hjälpa verksamheterna för att de ska kunna genomgå en hållbar omställning. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat "Gemensamma projekt eller aktiviteter", "Fortsätta skapa samverkan" samt "Utbilda och informera".

Hur kan Lunds Klimatallians (inom de närmaste 3 åren) ytterligare hjälpa er verksamhet för att genomgå en hållbar omställning?			
Verksamheter	Gemensamma projekt eller aktiviteter	Fortsätta skapa samverkan	Utbilda och informera
Forskning och undervisning		2/3	1/3
Produktion	1/3		2/3
Offentlig verksamhet	1/1	1/1	
Ideell förening	1/1	1/1	
IT		1/1	
Energi		1/1	
Fastigheter	1/2	2/2	1/2

Tabell 2 visar att 8 av respondenterna vill att Lunds Klimatallians ska fortsätta skapa en samverkan, 4 av respondenterna vill att Lunds Klimatallians ska skapa gemensamma projekt eller aktiviteter och 4 av respondenterna vill att Lunds Klimatallians ska skapa utbildning och informera.

Exempel 1

Svar: "Jag tycker redan att klimatalliansen organiserar det som behövs- möten mellan olika aktörer inom hållbarhet. Däremot hade det varit trevligt om man kunde ha aktiviteter som engagerade ännu mer personerna som närvarar så att det inte blir allt för mycket passiv "publik". Dessutom hade det kunna fungerat bra med lite mer speed dating upplägg så man fick ännu mer tid att prata med enskilda aktörer. Tycker det är jättetrevligt med mycket presentationer men det är i pauserna och över lunchen som själva nätverkan händer och det hade varit trevligt att få ännu mer av det." -*Ideell förening*

Tolkning: "Fortsätta skapa samverkan" och "gemensamma projekt eller aktiviteter"

Exempel 2

Svar: "Omvärldsbevaka förändringar/lagar osv. Hjälpa oss att hitta rätt samarbetspartners i olika projekt och kanske rätt kontakter till sakkunniga personer. Fortsätta hitta intressanta och relevanta föreläsare som kan utveckla vårt hållbarhetsarbete." -*Fastigheter*

Tolkning: "Gemensamma projekt eller aktiviteter", "Fortsätta skapa samverkan" och "Utbilda och informera"

Exempel 3

Svar: "Genom att fortsätta informera och inspirera. Fler föreläsningar om hållbarhet. Fler workshops där man verkligen kan diskutera olika ämnen i mindre grupper" -*Produktion*

Tolkning: "Gemensamma projekt eller aktiviteter" och "Utbilda och informera"

Exempel 4

Svar: "Fler tematiska upplägg för möjlighet till fördjupning och konkretisering" -*Forskning och undervisning*

Tolkning: "Utbilda och informera"

Exempel 5

Svar: “Nätverksstöd är viktigt, men det hade varit mer intressant (och gett mer värde till lokalsamhället och andra intressenter, såsom kunder) om Klimatalliansens parter skulle kunna samverka för att skapa positiva effekter för hållbarhet i gemensamma projekt.”

- *Forskning och undervisning*

Tolkning: “Gemensamma projekt eller aktiviteter” och “Fortsätta skapa nätverksstöd”

5.5 Ämnen som kan hjälpa medlemmar i Lunds Klimatallians att utveckla sitt hållbarhetsarbete

Tabell 3. Exempel på typer av hållbarhetsarbeten verksamheterna jobbar med just nu. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat “Återvinning eller hållbara material”, “Energieffektivisering” samt “Minska utsläpp av koldioxid”.

Ge exempel på vilka typer av hållbarhetsarbeten ni jobbar på i er verksamhet just nu			
Verksamheter	Återvinning eller hållbara material	Energieffektivisering	Minska utsläpp av koldioxid
Forskning och undervisning	1/3	1/3	1/3
Produktion	2/3	1/3	2/3
Offentlig verksamhet	1/1	1/1	1/1
Ideell förening			1/1
IT	1/1		
Energi	1/1	1/1	1/1
Fastigheter	1/2	1/2	1/2

Tabell 3 visar att 7 respondenter arbetar med att minska utsläpp av koldioxid, 7 respondenter arbetar med återvinning eller hållbara material och 5 respondenter arbetar med energieffektivisering.

Exempel 1

Svar: “Analys för möjligheter för etablering av cirkulära system, ersätta material med hög klimat- och miljöpåverkan” -*Forskning och undervisning*

Tolkning: “Återvinning eller hållbara material”

Exempel 2

Svar: “Minskat resande, energieffektivisering” -*Forskning och undervisning*

Tolkning: “Energieffektivisering” och “Minska utsläpp av koldioxid”

Exempel 3

Svar: “När det gäller den miljömässiga aspekten är det exempelvis avfallsfrågan och återbruk. Aktuellt är kartläggning av våra indirekta CO₂-utsläpp. Vi jobbar även med energiminskning genom nätverket NUDGE som hjälper oss med åtgärder.” -*Fastigheter*

Tolkning: “Återvinning eller hållbara material”, “Energieffektivisering” och “Minska utsläpp av koldioxid”

5.6 Ämnen inom förändringar i lagskrift, behov och ekonomiska villkor som kan bidra till att underlätta för medlemmar i Lunds Klimatallians att bli mer hållbara

Tabell 4. Vilka förändringar i lagskrift, behov och ekonomiska villkor (inom de närmaste 3 åren) som verksamheterna tror kommer vara av särskild betydelse för deras verksamhets hållbarhets omställning. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat "Kunder kommer ställa högre krav", "Nya lagar eller incitament på EU nivå" samt "Högre krav på nationell nivå".

Vilka förändringar i lagstiftning, behov och ekonomiska villkor (inom de närmaste 3 åren) tror ni kommer vara särskilt betydelsefulla?			
Verksamheter	Kunder kommer ställa högre krav	Nya lagar eller incitament på EU nivå	Högre krav på nationell nivå
Forskning och undervisning	2/3		1/3
Produktion			1/3
Offentlig verksamhet		1/1	1/1
Ideell förening	1/1		1/1
IT			1/1
Energi		1/1	1/1
Fastigheter	1/2	2/2	1/2

Tabell 4 visar att 7 respondenter tror att deras verksamheter kommer påverkas av högre nationella krav, 4 respondenter tror att deras kunder kommer att ställa högre krav och 4 respondenter tror att deras verksamheter kommer påverkas av nya lagar eller incitament på EU nivå.

Exempel 1

Svar: "Att våra kunder kommer att ställa krav på nivån på bolagets hållbarhetsarbete"
-Forskning och undervisning

Tolkning: "Kunder kommer ställa högre krav"

Exempel 2

Svar: "Fit for 55, EU:s kommande regelverk, EU-taxonomi, skatter på drivmedel, regelverk för energi mellan fastigheter, vindkrafts lagstiftning - kommunalt veto, tillämpning av regelverk för miljözoner, klimattullar inom EU etc" *-Offentlig verksamhet*

Tolkning: "Nya lagar eller incitament på EU nivå" och "Högre krav på nationell nivå"

Exempel 3

Svar: "Integrering av hållbarhet i all verksamhet. Tydligare kvantitativa (klimat) mål. Kompetensutveckling om hållbarhet för att möta omvärldens förväntningar." *-Forskning och undervisning*

Tolkning: "högre krav på nationell nivå" och "kunder kommer ställa högre krav"

Exempel 4

Svar: "Klimatfrågan handlar om energi. EU:s nya lag paket, fit for 55, hur man ska bruka skogen, vilken biomassa som är okej, lagar om gas..." *-Energi*

Tolkning: "Nya lagar eller incitament på EU nivå" och "Högre krav på nationell nivå"

Exempel 5

Svar: "Lagstiftning inom byggnation, exempelvis klimatdeklarationer till Boverket. Vi gör redan klimatberäkning på nyproduktion men behöver se över så att det stämmer överens med det som boverket kräver. Taxonomin kommer inte påverka oss som det ser ut nu men jag tror att det i framtiden kommer

utökas att gälla alla på något sätt. Våra kunders förväntningar på oss. Det är ofta medvetna och kräver även att vi tänker hållbart, vilket vi tycker är bra.” -*Fastigheter*

Tolkning: “Kunder kommer ställa högre krav”, Nya lagar eller incitament på EU nivå” och “Högre krav på nationell nivå”

Exempel 6

Svar: “Krav på rapportering av värdekedjans belastning” -*IT*

Tolkning: “Högre krav på nationell nivå”

5.7 Ämnen som verksamheterna saknar (under de närmaste 3 åren) för att kunna genomgå en hållbar omställning?

Tabell 5. Vad verksamheterna anser att de saknar (under de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat “Ekonomiska resurser”, “Kunskap/saknar kompetens/vet ej” samt “Tekniklösningar/hållbara material”.

Vad anser ni att er verksamhet (under de närmaste 3 åren) saknar för att kunna genomgå en hållbar omställning?				
Verksamhet	Ekonomiska resurser	Kunskap/kompetens/vet ej	Möjlighet att påverka/samverkan mellan aktörer	Tekniklösningar/hållbara material
Forskning och undervisning	1/3	1/3		1/3
Produktion		2/3	1/3	
Offentlig verksamhet			1/1	
Ideell förening	1/1		1/1	
IT				
Energi				1/1
Fastigheter	1/2	1/2		2/2

Tabell 5 visar att 4 respondenter anser att deras verksamheter saknar “kunskap/kompetens/vet ej”, 4 respondenter saknar “Tekniklösningar/hållbara material”, 3 respondenter saknar “Ekonomiska resurser” och 3 respondenter saknar “Möjlighet att påverka/samverkan mellan aktörer”.

Exempel 1

Svar: “Tekniklösningar, rådighet, kompetens” -*Fastigheter*

Tolkning: “Saknar kompetens” och “Tekniklösningar”

Exempel 2

Svar: “Mer hållbara alternativ till material är inte ekonomiskt gångbara eller finns inte”
-*Forskning och undervisning*

Tolkning “Ekonomiska resurser” och “Hållbara material”

Exempel 3

Svar: “Mer kunskap om lämpliga åtgärder” -*Forskning och undervisning*

Tolkning: “Kunskap”

Exempel 4

Svar: “Vi saknar kompetens inom dessa områden, både bland de som jobbar med hållbarhet direkt och bland beslutsfattarna” -*Produktion*

Tolkning: “Saknar kompetens”

5.8 Verksamheter i Lunds Klimatallians strategier (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning

Tabell 6. Verksamheternas strategier (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning. Tabellen visar antal respondenter samt vilken verksamhetstyp som har svarat “Hållbarhet är en integrerad del av verksamheten”, “Saknar strategi/att ha en plan färdigställd” samt “Hållbarhetsmål/hållbarhetsredovisning”.

Vad har er verksamhet för strategi (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning?			
Verksamheter	Hållbarhet är en integrerad del av verksamheten	Saknar strategi/att ha en plan färdigställd	Hållbarhetsmål/hållbarhetsredovisning
Forskning och undervisning	2/3		1/3
Produktion		2/3	
Offentlig verksamhet	1/1		1/1
Ideell förening	1/1		1/1
IT		1/1	
Energi	1/1		1/1
Fastigheter		1/2	1/2

Tabell 6 visar att 5 respondenter har “Hållbarhetsmål/hållbarhetsredovisning” som strategi för en hållbar omställning, 5 respondenter är “Hållbarhet en integrerad del av verksamheten” och 4 respondenter “saknar strategi” eller har som strategi “att ha en plan färdigställd”.

Exempel 1

Svar: “Finns ingen dokumenterad strategi. Flera olika åtgärder genomförs, men inget samlat” -*Produktion*

Tolkning: “Saknar strategi”

Exempel 2

Svar: “Ingen strategi ännu” -*IT*

Tolkning: Saknar strategi

Exempel 3

Svar: “Vi jobbar på med att förbättra vårt hållbarhetsarbeten inom verksamheten hela tiden (vi har nya mål varje år). Detta sagt har vi som verksamhet inte mycket negativ klimatpåverkan jämfört med många andra branscher och snarare har vi som uppgift att bidra till hållbar omställning genom att hjälpa andra.” -*Ideell förening*

Tolkning: “Hållbarhet är en integrerad del av verksamheten” och “Hållbarhetsmål”

Exempel 4

Svar: “Vi strävar efter en långsiktig hållbar utveckling genom att arbeta systematiskt och målstyrt i alla delar av vår verksamhet. Vi har även våra hållbarhetsmål. Varje år gör vi en verksamhetsplan som syftar till att genomföra åtgärder för att uppnå målen. Uppföljningen görs sedan i hållbarhetsredovisning varje år.” -*Fastigheter*

Tolkning: “Hållbarhetsmål / hållbarhetsredovisning”

6. Diskussion

6.1 Diskussion om ett lågt antal respondenter

Den här studien innehåller ett lågt antal respondenter vilket kan resultera i ett missvisande resultat. 12 av 26 medlemmar i Lunds Klimatallians har svarat på enkäten vilket motsvarar ett urval av 46%. Resultatet hade blivit annorlunda ifall de resterande 54% av medlemmarna som inte har deltagit i studien hade angivit en annorlunda svarskategori än de som presenteras i resultatet. Ett lågt antal respondenter leder till att de åsikter som finns hos de personer som inte har medverkat i studien inte får uttryckas. Även om resultatet i studien kan vara något missvisande så kan det antas att de svar som presenteras i studien ger en viss anvisning till vilken utvecklingsriktning medlemmarna behöver i Lunds Klimatallians.

6.2 Kommunikationen i Lunds Klimatallians behöver utvecklas

Lunds Klimatallians kan utveckla sitt arbete genom att förbättra sin kommunikation. De flesta respondenter har angivit att kontaktnät, kunddialoger och ta del av kunskap är det viktigaste med sitt medlemskap hos Lunds Klimatallians. Alla svars kategorier handlar om kommunikation och frågan blir då vad kommunikationen består av. Under tidigare nätverksträffar har verksamheter främst lyssnat på sakkunniga föreläsare samt delat med sig om projekt inom sina verksamheter. Det som kommuniceras kan därmed till stor del tänkas bestå av en underliggande uppmaning till verksamhetsutövare att anpassa sig till nya lösningar eller modifieringar av mer hållbar natur inom en befintlig samhällsstruktur. Det kan innebära en utveckling av produkter som är mer hållbara jämfört med sina föregångare, men det betyder inte att de är hållbara. Biesbroek m.fl., (2017) förklarar att det inte spelar någon större roll om en förändring syftar till att göra saker bättre inom den befintliga logiken, en justering av; instrument, processer eller strukturer är otillräckligt. Lösningen hittas genom att undersöka antaganden av situationen vilket skapar en förståelse för att en tanke är relativ (Biesbroek m.fl., 2017). Det studien menar är att alla resonemang som leder fram till en slutsats måste ifrågasättas. Anledningen är att resonemang är en fördjupad åsikt med utgångspunkt i fakta. Den faktan är inte absolut utan endast en uppfattning av sinnesintryck av en person med ett specifikt perspektiv, vilket resulterar i en uppfattning av omgivningen och i kontrast skapas ett självförverkligande. Det kanske därmed förklarar svårigheten att ifrågasätta dominerande tankesätt. Det urskiljs en avsevärd betydelse för människor att behålla en samhällssituation eftersom det skapar en förklaring till vilka de är och en trygghet i sin plats. Övergången till ett hållbart samhälle kanske därmed först behöver besvara vem en person är oberoende av relationer till befintligt samhällssystem. Därav, för att genomgå en hållbar omställning behöver personer distansera vem de är i förhållande till befintlig samhällsstruktur för att skapa en trygghet i förändring och uppmana idéer där hållbar omställning är möjligt. En kommunikation av anpassning till befintlig samhällsstruktur kan i stället tänkas rama in och hålla tillbaka idéer vilka har kapacitet att skapa en hållbaromställning. Biesbroek m.fl., (2017) beskriver det som att det krävs perspektivtaganden ifrån andra- och tredjeordningen. Studien av Biesbroek m.fl., understryker även att regler går att ändra (2017). Det studien menar är att människor har valt de regler som samhället är uppbyggt av och i stället för att idéer ska anpassa sig efter regler kanske det finns en tid där regler behöver mer anpassning till idéer. Lunds Klimatallians behöver hitta en kommunikation där diskussion mellan medlemmar står i fokus i syfte att skapa nya perspektiv på befintligt system samt behöver deras identitet tar avstånd ifrån samhällsstrukturen så att antagande om nuvarande situation bryts ner och nya förhållningssätt av samtliga resonemang av nuvarande miljöutmaningar kan utvecklas på ett sätt där hållbar omställning är möjligt.

Kontaktnät och kunddialoger kan även handla om samhörighet. Olsson (2005) hävdar att en hållbar omställning behöver; frivilliga överenskommelser, handlingsgrundande perspektiv samt samtal som leder människor till beslut av förändrad teknik och resursanvändning. Det kan antas att en gemensamhet i dessa behov för omställning skapar en samhörighet. Medlemmarna i Lunds Klimatallians kan tänkas skapa frivilliga överenskommelser förutsatt att det finns något att komma överens- och besluta om som vidare kan skapa en känsla av samhörighet. Det kan därav behövas en gemensam arbetsinsats som resulterar i detta. Det kan exempel vara överenskommelser av handlingsgrundläggande perspektiv, såsom hur sociala-, ekologiska- och ekonomiska dimensioner prioriteras i alla verksamheternas interna

beslutsprocesser, vilket är viktigt för en hållbar omställning i enighet med studier av Olsson (2005). Det kan även vara överenskommelser som handlar om vilken system- och teknikinnovation som behövs, vilket är viktigt enligt (Biesbroek m.fl., 2017), (Geels & Schot, 2008) & (Markard m.fl., 2012). Gemensamma överenskommelser inom Lunds Klimatallians kanske inte kan införas direkt i samtliga medlemmars verksamheter då de inte befinner sig i en beslutsposition. Samtidigt kan en uppmärksamhet av hållbara lösningar få effekt i och med Miljöbalk (1998:808) som exempelvis anger lagkrav på verksamheter att använda bästa möjliga teknik.

6.3 Aktiviteter som kan bidra till att underlätta för medlemmar hos Lunds Klimatallians att kommunicera

De flesta respondenter uttrycker att Lunds Klimatallians kan ge dem ytterligare hjälp genom; utbildning och information, gemensamma projekt och aktiviteter samt en fortsatt samverkan. En respondent har svarat att de vill att Lunds Klimatallians ska "Fortsätta hitta intressanta och relevanta föreläsare som kan utveckla vårt hållbarhetsarbete." Mer utbildning och information kan presentera innovativa lösningar på hållbarhetsproblem vilket kan hjälpa verksamhetens hållbarhetsarbete. Samtidigt kan det även motargumentera med analysen om ett tankesätt från andraordningens perspektiv då de kan tänkas utgå från ett lösningsperspektiv av första ordningen samt behöver information om befintliga hjälpmedel inte nödvändigtvis behandlar effektiva lösningar i förhållande till verksamheternas praktiska behov. Utbildning kan därmed även förminska medlemmars möjligheter att genom diskussioner föra fram nya idéer och lösningar för hållbarhetsproblem som accepteras i deras verksamhet samt leder till en hållbar omställning.

Utbildning kan även upplysa om den lokala situationen och intresse hos inblandade. Enligt Monaghan (2009) fokuserar lösningar på att bemöta lokala problem och intressen. Naturskyddsföreningen (2021) skriver att fattiga delar av världen påverkas mest av klimatförändringar. Det innebär att svenska verksamhetsutövare kanske inte upplever ett behov av hållbarhetsarbete annat än för att uppfylla svensk lag och slippa straff enligt Miljöbalk (1998:808). En utbildning kan skapa intresse av globala problem å andra sidan kan det initiera att svenska verksamhetsutövare inte behöver en system- och teknikinnovation i det fall de accepterar den lokala situationen. I den analysen handlar det om vad som utbildningen innefattar, vad som utgör en lokal situation samt värderingar hos de personer som närvarar under utbildningen. Det kan även urskilja vikten av tid som en betydande faktor. I en tid där den lokala situationen i Lund inte längre accepteras av medlemmarna i Lunds Klimatallians kan ett högre intresse av hållbar omställning infinna sig.

En respondent har exempelvis svarat att de vill ha "Tematiskt upplägg". Det kan skapa ett centrum i kommunikationen som vidare ger möjlighet för ett djupare angrepp av de resonemang som bygger upp fakta av hållbarhetsutmaningen. Samtidigt som många verksamheter möter liknande hållbarhetsproblem så kan det dock finnas skillnader i en så hög varians av branscher som ingår i Lunds Klimatallianskan, vilket försvårar valet av det gemensamma temat. Teman behöver därmed bytas under tid. Exempel på teman kan vara energieffektivisering eller hållbara material och kan skapa rum för specifik nischhantering, vilket är ett sätt för innovativa nätverk att skapa social acceptans av miljövänliga alternativ enligt Monaghan (2009) exempel kan vara övergång till industriell symbios vilket skapar mer effektiv energi och fler hållbara material enligt (Azevedo m.fl., 2021).

Respondenter har svarat att de eftersträvar "speed dating upplägg", "aktiviteter som engagerar", "workshops där man verkligen kan diskutera olika ämnen i mindre grupper", "samverkan för att skapa positiva effekter i gemensamma projekt" mer tid till interaktiv kommunikation kan tänkas skapa nytt perspektivtagande av den befintliga situationen, vilket är viktigt enligt (Markard m.fl., 2012). Gemensamma projekt kan tänkas skapa en mer framåtdrivande kommunikation då medlemmar arbetar med ett mer preciserat och gemensamt projekt i förhållande till "hållbar utveckling" som är ett brett koncept. Gemensamma projekt kan å andra sidan ställa krav som en del medlemmar i Lunds Klimatallians inte har tid eller resurser till att delta i, det behövs därmed en försäkran om att projekt inte resulterar i att medlemmar avslutar sitt medlemskap. Det kan vara svårt att skapa gemensamma projekt för olika verksamhetstyper eftersom de arbetar på olika sätt, samtidigt kan olika branscher bistå med olika kunskaper och inkludera fler nischer för nya socialt accepterade innovationer. Monaghan (2009) anger att nisch hantering hos innovativa nätverk är en bra metod för systemövergång.

I resultatet från studien har fler respondenter svarat att de vill fortsätta vara en del av ett samarbete. Svaren kan tolkas som att samarbetet kan utvecklas med gemensamma projekt eller aktiviteter och att fler aktiva interaktioner mellan medlemmar behövs för att utveckla diskussion och överenskommelse om verksamheternas arbete för hållbar omställning.

6.4 Ämnen som kan hjälpa medlemmar hos Lunds Klimatallians med att utveckla sitt hållbarhetsarbete

Flest respondenter har angivit att de arbetar med; energieffektivisering, återvinning eller hållbara material samt att minska utsläpp av koldioxid. Det som binder medlemmarna i Lunds Klimatallians samman är dessa typer av utmaningar och därmed behöver dessa ämnen vara centralt i deras möten, likheten av hållbarhetsutmaningar förklaras enligt Markard m.fl., (2012).

Energiförsörjning utmanas med ett antal miljöproblem enligt Markard m.fl., (2012). Lunds Klimatallians behöver utnyttja sitt nätverk och möjlighet till nya perspektiv genom att bryta ner exempelvis energieffektivisering i workshops eller projekt för att vidare utmana verksamhetsutövares dominerande tankesätt i sin nuvarande situation. Enligt Fisch m.fl., (1974) så försummas att trofasthet och förändring måste betraktas tillsammans. Utifrån det kan en workshop inom energieffektivisering tänkas behöva en frågesättning av vilka trofasta aspekter som finns fast ankrade i presenterade idéer samt en påminnelse av att regler går att förändra enligt Biesbroek m.fl., (2017).

6.5 Ämnen inom förändringar i lagskrift, behov och ekonomiska villkor som kan bidra till att underlätta för medlemmar hos Lunds Klimatallians att bli mer hållbara

Lunds Klimatallians kan ge stöd i kommunikation kring hur deras medlemmar ska bemöta nya lagar och incitament på EU nivå, högre krav på nationell nivå samt deras kunders ökande hållbarhetskrav. Tidigare forskning av Markard m.fl., (2012) visar att övergången till ett hållbart samhälle kommer innehålla förändring av exempelvis politik och sociokultur, samspel och samarbete mellan människor. Enligt lagpunkten (2022) så behöver alla Sveriges verksamheter arbeta med miljömål samt så ska miljölagstiftningen sätta upp och underbygga miljömål vilket minskar detaljstyrning. Enligt Andrews (1998) ska politiken skapa en ram för hur miljön prioriteras (s. 177). Lunds Klimatallians kan utveckla sitt arbete genom att skapa aktiviteter eller projekt som behandlar hur deras medlemmar ryms innanför ramen. Samtidigt kan det vara svårt att skapa ett sådant projekt med en hög variation av branscher eftersom de påverkas av lagar på olika sätt. Å andra sidan kan positiva effekter i exempel projekt med energieffektivisering resultera i att samtliga verksamheterna håller sig till de högre lagkraven för hållbarhet.

Enligt; NOTISUM (2022), European Commission (2021), European Council (2021) och Svenskt näringsliv (2022) så kommer fler styrmedel för hållbar utveckling på EU nivå påverka svenska verksamheter. Forskning i Nederländerna enligt Caniels & Romijn (2008) har svarat att strängare krav på befintliga medel inte kommer lösa nuvarande samhällsproblem. Det kan antas att roten till problemet helt enkelt inte återfinns av befintlig politik och inte heller kommer hittas med starkare medel av samma taktik. Det finns därmed ett dilemma mellan politiska krav och effektiva lösningar som avgör var resurser landar. Frågan blir även i vilken utsträckning beslutsfattare öppnar för möjligheter till strukturella förändringar. Politiska åtaganden skapar även gemensamma krafter mot önskad förändring och riktlinjer krävs för att styra en folkmassa, utan mål att styra åt så nås inte heller någon hållbar omställning.

6.6 Ämnen angående vad verksamheterna saknar (under de närmaste 3 åren) för att kunna genomgå en hållbar omställning

Lunds Klimatallians kan utveckla sitt arbete genom att kommunicera och arbeta för att bemöta det deras medlemmar anger sig sakna för att genomgå en hållbar omställning. Resultatet i studien visar att det är; ekonomiska resurser, kompetens, tekniklösningar och samverkan mellan aktörer. Enligt Geels & Schot (2008) saknas det en efterfrågan på marknaden för radikala teknologier eftersom funktionerna inte är tydligt formulerade samt att användare är omedvetna om teknikens potential. Det kan tänkas signalera verksamhetsutövare att diskutera vilka tekniker de saknar för att genomgå en hållbar omställning i syfte

att skapa en marknad och politisk uppmärksamhet från de som bäst förstår sin verksamhets behov. En politisk uppmärksamhet kan alltså hjälpa till att skapa nya medel som kan lösa nuvarande samhällsproblem. Samtidigt kan det vara svårt för verksamhetsutövare att veta vad som krävs för en hållbar utveckling och därmed kanske det finns någon form av förhoppning till politiker att leda samhället till en situation som är hållbar. Å andra sidan kan politiker inte sätta sig in i verksamhetens sätt att driva sin verksamhet. Det finns därmed en typ av osäkerhet av vem som ska leda förändringen. Enligt Andrews (1998) bör åtgärder för hållbar utveckling vara frivilliga både av principiella och praktiska skäl (s.177). Den måste därmed starta på gräsrotsnivå, vilket kommer ske inom en viss tid då förutsättningen kräver omvandling.

Behovet av ekonomiska resurser för verksamheter att genomgå en hållbar omställning ifrågasätter de politiska målen. Då befintliga ekonomiska modeller inte skapar möjlighet för verksamheter i Lunds Klimatallians att genomgå hållbar omställning så ifrågasätts vem marknaden gynnar. Naturskyddsföreningen (2021) uttrycker att alla människor påverkas av klimatomställning. Samtidigt kanske en tanke av andra- eller tredjeordningen ifrågasätter ifall investering av en mer hållbar produkt är hållbart. Med befintligt ekonomiskt system behöver medlemmarna i Lunds Klimatallians investera i hållbara produkter, genom ett nätverk kanske de kan dela resurser genom att ett restavfall för en verksamhet kan fungera som nyttoprodukt för en annan som förklarar av Azevedo m.fl., (2021). Lunds Klimatallians kan vara ett lämpligt nätverk för en sådan ekonomisk modell eftersom det finns en geografisk närhet, gemensamma intressen och tillit.

En bristande kompetens urskildrar en uppfattning om att utomstående krav sätter högre press på hållbara verksamheter vilket verksamhetsutövare inte vet hur de ska bemöta eller så vet verksamhetsutövare helt enkelt inte hur deras verksamheter kan bli mer hållbara. Det kan då behövas forskare som deltar i medlemmarnas workshops för att djupare diskutera exempelvis vilka hållbara material som finns eller hur de kan användas mest effektivt. Samverkan mellan aktörer är något som respondenterna upprepar i flera enkätsvar, det kan därmed finnas en önskan av mer frekventa nätverksträffar eller en diskussion kring hur medlemmar samarbetar mest effektivt med verksamheter utanför Lunds Klimatallians.

6.7 Verksamhetens strategier (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning

Ett flertal respondenter har svarat att; hållbarhet är en integrerad del av verksamheten, de saknar strategi/har som strategi att ha en plan färdigställd samt att de använder hållbarhetsmål med hållbarhetsredovisning. Resultatet visar att verksamheterna har kommit olika långt med sina hållbarhetsstrategier samtidigt finns det lagkrav på att svenska verksamheter ska arbeta för att förminska sin klimatpåverkan (lagpunkten, 2022). Det finns därmed en överhängande möjlighet för Lunds Klimatallians att ge stöd i processen genom att uppmana kommunikation till fungerande hållbarhetsstrategier.

Målstyrning kan öka en effektiv implementering av miljöarbete men det är inte alltid tillräckligt för att uppfylla syftet med insatsen. Enligt Jagers och Matti (2020) kan målstyrning vara mer effektivt eftersom det undviker en detaljstyrning ifrån övre beslutsfattande organ och därmed ökar flexibiliteten hos de som förstår sin verksamhet bäst (ss.243–256). Parallellt menar Emmelin & Cherp (2015) att styrmedlet kan tappa sin betänkta funktion i det fall det ursprungliga syftet med målen inte bemöts (s.197). Det krävs därmed en försäkran om att de mål som verksamheterna i Lunds Klimatallians arbetar med leder till att bemöta FN:s globala miljömål, annars saknas det relevans med arbetet. När verksamheterna i Lunds Klimatallians väljer vilka mål de arbetar mot behöver de därmed kontrollera att de är i linje med FN:s miljömål. Emmelin & Cherp (2015) skriver även att beslut inte implementeras effektivt då de som fattar beslutet och de som implementerar beslutet har olika intressen (s.197). Det kan vara svårt att prioritera miljömål då det konkurrerar med sociala och ekonomiska intressen. Det saknas även en försäkran om att ursprungliga syften med FN:s klimatmål möts till följd av verksamhetens miljöarbete, vilket kan ifrågasätta effektiviteten med en målstyrning. Samtidigt kan hårdare styrmedel ställa sig emot verksamhetens olika intressen. Andrews (1998) uttrycker att det behövs ett upplyst egenintresse och sektoriella riktlinjer för frivilligt bemötande av miljöproblem (s.179). För att verksamheter i Lunds Klimatallians effektivt ska arbeta mot miljömål så kan det behövas en vinst med arbetet, vilket kan uppmuntras i exempelvis gemensamma projekt. Samtidigt kan det vara svårt att hitta gemensamma funktionella strategier till ett brett urval av verksamhetstyper eftersom de fungerar på olika sätt samt då

det finns sektoriella riktlinjer. Å andra sidan kan det finnas idéer hos verksamhetsutövare som fungerar även i andra verksamhetstyper även om den behöver modifieras.

6.8 Det behövs fler studier

Den här studien kan användas för att designa lämpliga kvantitativa studier med en högre mätprecision utifrån samtliga frågeställningar i syfte att undersöka hur och när verksamheterna i Lunds Klimatallians kan genomgå en hållbar omställning samt hur de påverkas av högre klimatkrav. Fler studier kan undersöka hur medlemmar i Lunds Klimatallians kan använda nisch hantering, industriell symbios samt vilken teknologi som krävs för deras verksamheter att bli hållbara.

7. Slutsats

Den här uppsatsen har väglett Lunds Klimatallians till hur de kan utveckla sitt arbete genom att klargöra hur de vidare kan hjälpa sina medlemmar att utveckla sina hållbarhetsarbeten. Studien använde en enkät som tillät karaktärsdrag att identifieras och framställas. Resultatet visar; vad medlemmarna i Lunds Klimatallians anser är viktigt med sitt medlemskap, på vilket sätt de vill använda sitt nätverk, vilka hållbarhetsämnen de fokuserar på, vilka förändringar i lagar, behov och ekonomiska villkor som är väsentliga för dem, vad de saknar för att genomgå en hållbar omställning samt vad de har för strategi för att genomgå en hållbar omställning.

8. Tack

Ett stort tack till mina handledare: Helen Avery, Helena Ensegård och Karl-Erik Grevendahl som varit ett viktigt stöd under hela arbetsprocessen. Tack till alla respondenter i Lunds Klimatallians. Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till min familj och mina vänner som varit ett stöd under tiden jag har skrivit denna uppsats

9. Referenser

9.1 Statliga dokument

SFS 1998:808 *Miljöbalk*

[Miljöbalk \(1998:808\) Svensk författningssamling 1998:1998:808 t.o.m. SFS 2021:1018 - Riksdagen](#)

9.2 Internet och litteratur

Andrews, N. L. R. (1998). Environmental Regulation and Business 'Self-Regulation'. *Policy Sciences*, 31(3), ss. 177–197

<file:///C:/Users/Admin/Downloads/Environmental%20regulation%20and%20business%20'self-regulation'.pdf>

Azevedo, J., Castro, R., Ferrão, P & Henriques, J. (2021). Industrial Symbiosis: A Sectoral Analysis on Enablers and Barriers. *Sustainability*, 13(4), np. [Sustainability | Free Full-Text | Industrial Symbiosis: A Sectoral Analysis on Enablers and Barriers \(mdpi.com\)](#)

Bartunek, J. M & Moch, M. K. (1987). First-Order, Second-order, and Third-order change and Organization Development Interventions: A Cognitive Approach. *Journal of Applied Behavioral Science*, 23(4) ss. 483-500 [First-Order, Second-Order, and Third-Order Change and Organization Development Interventions: A Cognitive Approach \(lu.se\)](#)

Bell, J & Waters, S. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur AB

Biesbroek, R. G., Dewulf, A., Termeer & C. J.A.M. (2017). Transformational change: governance interventions for climate change adaptation from a continuous change perspective. *Journal of Environmental Planning and Management*, (60)4, ss 558-576 [Full article: Transformational change: governance interventions for climate change adaptation from a continuous change perspective \(tandfonline.com\)](#)

Boverket. (2020). *Hållbar utveckling - FN*

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/fysisk-planering/begreppet-hallbar-utveckling/fn/>

Caniëls, M. C. j & Romijn, H. A. (2008). Strategic niche management: towards a policy tool for sustainable development. *Technology Analysis & Strategic Management*, (20)2, ss. 245-266

[https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09537320701711264?journalCode=ctas20#:~:text=Strategic%20niche%20management%20\(SNM\)%20is%20a%20recently%20developed%20method%20that,technologies%20through%20societal%20experi%2D%20ments.](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09537320701711264?journalCode=ctas20#:~:text=Strategic%20niche%20management%20(SNM)%20is%20a%20recently%20developed%20method%20that,technologies%20through%20societal%20experi%2D%20ments.)

Cherp. A & Emmelin. L. (2015) National environmental objectives in Sweden: a critical reflection. *Journal of Cleaner Production*, (123), ss. 194-199

<https://www.sciencedirect-com.ludwig.lub.lu.se/science/article/pii/S0959652615011506?via%3Dihub>

European Commission. (2021). EU taxonomy for sustainable activities https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

European Council. (2021). Fit for 55 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/eu-plan-for-a-green-transition/>

Fisch, R., Watzlawich, P & Weakland, J. H. (1974). *Change: Principle of formal and problem resolution*, WW Norton & Co [Watzlawick-Change.pdf \(sietmanagement.fr\)](#)

- FN-förbundet. (2022). *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling* [Agenda 2030 - globala mål för hållbar utveckling - Svenska FN-förbundet](#)
- Geels, F. W & Schot, J. (2008). Strategic niche management and sustainable innovation journeys: theory, findings, research agenda, and policy. *Technology Analysis & Strategic Management*, (20)5, ss.1465–3990 <https://www.tandfonline-com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/09537320802292651>
- Hallgren, L & Ljung, M. (2011). *Miljökommunikation*. 3:e uppl. Malmö AB
- Jagers, S. G & Matti, S. (2020). *Miljöpolitikens villkor*. 1: a uppl. Lund: Studentlitteratur AB
- Kern, F & Smith, A. (2008). Restructuring energy systems for sustainability? Energy transition policy in the Netherlands. *Energy Policy*, 36(11) ss. 4093–4103 <https://www-sciencedirect-com.ludwig.lub.lu.se/science/article/pii/S030142150800308X?via%3Dihub>
- Klimatfakta. (2021). *Kyoto-protokollet* [kyoto-protokollet \[Klimatfakta\]](#)
- Lagpunkten. (2022). *Miljölagstiftning* <https://www.lagpunkten.se/lagar-och-lagbevakning/lagomraden-och-instanser/miljolakstiftning>
- Lunds Klimatallians. (2022). *Om oss* <https://lunds klimat.se/om-oss/>
- Markard, J., Raven, R & Truffer, B. (2012). Sustainability transitions: An emerging field of research and its prospects. *Research Policy*, 41(6) ss. 955-967 [Sustainability transitions: An emerging field of research and its prospects - ScienceDirect](#)
- Monaghan, A. (2009). Conceptual niche management of grassroots innovation for sustainability: The case of body disposal practices in the UK. *Technological Forecasting & Social Change*, 76(8) ss. 1026–1043 [Conceptual niche management of grassroots innovation for sustainability: The case of body disposal practices in the UK - ScienceDirect \(lu.se\)](#)
- Naturskyddsföreningen. (2021). *Klimatförändringar slår hårt mot världens fattiga* [Klimatförändringar slår hårt mot världens fattiga - Naturskyddsföreningen \(naturskyddsforeningen.se\)](#)
- Naturvårdsverket. (2022). *Om miljöbalken* <https://www.naturvardsverket.se/lagar-och-regler/om-miljobalken/>
- Naturvårdsverket. (2022). *Parisavtalet* <https://www.naturvardsverket.se/parisavtalet>
- NOTISUM. (2022). *Miljölagstiftning och miljöretten, däribland miljöbalken* <https://www.notisum.com/sv/miljolakstiftning>
- Næss, P & Vogel, N. (2012). Sustainable urban development and the multi-level transition perspective, *Environmental innovation and societal transitions*, 4, ss. 36-50 [\[PDF\] Sustainable urban development and the multi-level transition perspective | Semantic Scholar](#)
- Olsson, J. (2005) *Hållbar utveckling underifrån*. 1:1 uppl. Riga: Nya doxa
- Regeringskansliet. (2022). *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling* <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbarutveckling/>
- Starrin, B & Svensson, P. (2001). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur AB

Svenskt Näringsliv. (2021). *EU:s kommande regelverk om hållbarhetsrapportering*
https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/hallbarhet-miljo-och-energi/eus-kommande-regelverk-om-hallbarhetsrapportering_1168998.html

Trost, J & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur AB

Vetenskapsrådet. (2022). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* [Humsam.p65 \(gu.se\)](#)

10. Bilaga

Del 1. Deltagande

- Jag har tagit del av behandling av personuppgifter. Jag ger mitt samtycke till att mina personuppgifter behandlas enligt denna information. Jag ger mitt samtycke till att medverka i enkäten.
- Jag är intresserad av att ta del av en framarbetad sammanställning av arbetet innan den slutgiltiga versionen presenteras
- Om ja i föregående fråga, ange vilken mejl som arbetet ska skickas till
- Vilken verksamhet/bransch tillhör jag?

Del 2. Forskningsfrågor

- I vilket avseende har Lunds Klimatallians hjälpt er verksamhet att arbeta mot en hållbar utveckling?
- Hur kan Lunds Klimatallians (inom de närmaste 3 åren) ytterligare hjälpa er verksamhet för att genomgå en hållbar omställning?
- Ge exempel på vilka typer av hållbarhetsarbeten ni jobbar på i er verksamhet just nu

- Vilka förändringar i lagstiftning, behov och ekonomiska villkor (inom de närmaste 3 åren) tror ni kommer vara särskilt betydelsefulla för er verksamhet för en hållbar omställning?
- Vad anser ni att er verksamhet (under de närmaste 3 åren) saknar för att kunna genomgå en hållbar omställning?
- Vad har er verksamhet för strategi (inom de närmaste 3 åren) för att genomgå en hållbar omställning?